

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1493

Vragen van de leden **Omtzigt, Van Waveren** (beiden Nieuw Sociaal Contract) en **Van Campen** (VVD) aan de Minister-President over *het Brusselse Lobbyschandaal* (ingezonden 23 januari 2025).

Antwoord van Minister **Veldkamp** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 3 maart 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 1125.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het nieuws dat de Europese Commissie via het EU LIFE Programme NGO's heeft gesubsidieerd om te lobbyen voor haar eigen klimaat- en milieuplannen bij Europarlementariërs?¹

Antwoord 1

Ja, het artikel is mij ook opgevallen.

Vraag 2

Kunt u aangeven of de toenmalige Eurocommissaris voor Klimaat in enig contact met de Nederlandse regering melding heeft gemaakt van dergelijke «lobbycontracten»?

Antwoord 2

Uit de beschikbare verslaglegging volgt geen indicatie dat de subsidieverlening onder het LIFE-programma in gesprekken met leden van het kabinet aan de orde is geweest.

Vraag 3

Kunt u toelichten in hoeverre de Nederlandse regering op de hoogte was van deze «lobbycontracten» tussen de Europese Commissie en de NGO's?

Antwoord 3

Het kabinet was hiervan niet op de hoogte, voor zover ik heb kunnen nagaan. Via de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de Europese Unie in Brussel heeft Nederland recentelijk contact gehad met Commissaris Serafin. De Commissaris heeft aangegeven nader onderzoek te zullen doen

¹ De Telegraaf, 22 januari 2025 (<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1287315486/lobbyschandaal-in-brussel-eu-betaalde-milieclubs-in-het-geheim-voor-promotie-van-groene-plannen-timmermans>)

naar de subsidieverlening door de Europese Commissie (hierna: de Commissie), zoals hij ook aangaf in het Europees Parlement. Het kabinet wacht nadere stappen van de Commissie af. Het kabinet heeft van de Commissie geen signalen ontvangen dat geldende transparantie- en lobbyregels zijn overtreden.

Vraag 4 en 5

Bent u van mening dat het zeer onwenselijk is dat de uitvoerende macht (via de Europese Commissie) de wetgevende macht (het Europees Parlement) middels deze schaduwlobby beïnvloedt en daarmee dus de scheiding der machten ondermijnt? Kunt u uw antwoord toelichten?

Kunt u bij de Europese Commissie aandringen op openbaarmaking van de contracten die tussen 2012 en nu zijn gesloten en die gericht zijn op beïnvloeding, om zo het vertrouwen te herstellen door middel van transparantie?

Antwoord 4 en 5

De Commissie gebruikt subsidieverstreking om bepaalde EU-beleidsdoelstellingen te verwezenlijken. Ook maatschappelijke organisaties kunnen zich aanmelden voor deze subsidies. Maatschappelijke organisaties vertegenwoordigen burgers en dragen bij aan het pluriforme debat dat past bij een representatieve democratie. Het is van belang dat burgers in staat zijn de activiteiten en de mogelijke invloed van deze en alle andere belangenvertegenwoordigers te volgen. Transparantie en verantwoording over deze contacten zijn essentieel om het vertrouwen van burgers in de Unie te behouden. Om deze reden hebben het Europees Parlement en de Commissie in 2011 het EU-transparantieregister ingesteld door middel van een interinstitutioneel akkoord. De Raad is in 2021 toegetreden tot dit akkoord. Het kabinet is hier voorstander van. Het akkoord biedt een kader voor een transparante en ethische interactie tussen de EU-instellingen en belangenvertegenwoordigers. De EU-instellingen hebben zich gecommitteerd alleen bepaalde interacties met belangenvertegenwoordigers aan te gaan wanneer deze zijn ingeschreven in het register.

Verder geldt dat de Commissie een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft om met maatschappelijke organisaties subsidieovereenkomsten aan te gaan. De Commissie dient daarbij, naast de afspraken over transparantie, de voorwaarden en doelstellingen van het betreffende fonds en van het Financieel Reglement van de Unie in acht te nemen.

Vraag 6

Bent u op de hoogte van het feit dat er in het wetsvoorstel voor het LIFE Programme, dat is voorgelegd aan het Europees Parlement en de Raad, geen melding wordt gemaakt van dergelijke «lobbycontracten»?

Antwoord 6

De Commissie voert het beheer over het LIFE-programma conform de doelstellingen en voorwaarden van de LIFE-verordening (2021/783) en conform de voorwaarden van het Financieel Reglement van de Unie. Uw Kamer is over het LIFE-programma geïnformeerd o.a. via het gebruikelijke BNC-fiche² en het verslag van de Milieuraad van december 2018.³ Zoals in deze stukken aangegeven bevat het LIFE-programma ook de mogelijkheid voor financiering van ondersteuning van het maatschappelijk debat. Maatschappelijke organisaties die subsidiegelden uit het LIFE-programma benutten, stellen bij aanvraag van subsidie zelfstandig hun werkprogramma's op aan de hand van de in het LIFE-werkplan gestelde toetsingscriteria. Op basis van deze werkwijze is er geen sprake van een «lobbycontract» waarin de Commissie voorwaarden stelt voor belangenbehartiging bij bepaalde partijen.

² Zie Kamerstuk 22 112, nr. 2645.

³ Zie Kamerstuk 21 501-08, nr. 757.

Vraag 7

Deelt u de mening dat het problematisch is dat de Eurocommissaris het parlement en de Raad niet volledig heeft ingelicht over deze bijzondere uitvoering van de verordening?

Antwoord 7

De Commissie is volgens het Financieel Reglement van de Unie verplicht om het Europees Parlement en de Raad op hun verzoek een verslag te sturen met informatie over subsidies, zoals het aantal aanvragers van subsidies, het aantal subsidies en de betrokken bedragen van het voorgaande begrotingsjaar.⁴ Specifiek voor het LIFE-programma geldt daarbij dat de projecten die onder de verschillende LIFE-calls zijn goedgekeurd, openbaar worden gemaakt op de website van de Commissie. Ook publiceert de Commissie, conform de LIFE-verordening, de toekenningscriteria in het meerjarig werkprogramma en in de oproepen tot het indienen van voorstellen. De projectvoorstellen van aanvragende partijen moeten aan deze criteria voldoen.

Vraag 8

Kunt u bij de Europese Commissie aandringen op openbaarmaking van het type NGO's of andere organisaties waarmee vergelijkbare «lobbycontracten» zijn afgesloten, bijvoorbeeld in het kader van het migratiedebat of economische vraagstukken?

Antwoord 8

Zoals uit de beantwoording van vraag 3 blijkt, heeft het kabinet op dit moment geen signalen ontvangen dat geldende transparantie- en lobbyregels zijn overtreden. Het kabinet wacht in de onderhavige kwestie de nadere stappen van de Commissie af.

Vraag 9

Kunt u aangeven welke Nederlandse NGO's, of NGO's met een Nederlandse afdeling, betrokken waren bij dergelijke lobbycontracten?

Antwoord 9

Het kabinet houdt geen overzicht bij van maatschappelijke organisaties die subsidies van de Commissie ontvangen. Wel staan in het financiële transparantieregister van de EU de ontvangers per fonds en per land opgenomen.

Vraag 10

Wilt u er met het kabinet op toezien dat de Europese Commissie, conform de uitspraken van Eurocommissaris Serafin, spoedig met strenge regels komt om dit soort lobbypraktijken met belastinggeld te voorkomen? En kunt u delen in hoeverre u deze maatregelen voldoende acht?

Antwoord 10

Zoals uit de beantwoording van vraag 3 blijkt, heeft het kabinet op dit moment geen signalen ontvangen dat geldende transparantie- en lobbyregels zijn overtreden. Het kabinet wacht nadere stappen van de Commissie af.

Vraag 11 t/m 16

In hoeverre maken Nederlandse ministeries gebruik van dit soort «lobbycontracten» met tussenpartijen om eigen wetgeving te beïnvloeden, of hebben zij dit gedaan sinds 2010?

Heeft de regering in de afgelopen vijf jaar opdrachten gegeven of ingehuurd voor het onderhouden van parlementaire contacten aan personen of organisaties buiten de Rijksdienst, met uitzondering van vervanging bij ziekte? Zo ja welke opdrachten zijn dit geweest? Graag een volledig overzicht per opdracht.

⁴ Welke informatie in het verslag moet staan volgt uit artikel 192, lid 3, van Verordening 2024/2509 (Financieel Reglement), in overeenstemming met artikel 10 van Verordening 2021/783 (LIFE-verordening).

Is er de afgelopen vijf jaar door een ministerie of uitvoeringsorganisatie opdracht of subsidie gegeven voor beïnvloeding of lobby, gericht op een specifieke partij, fractie of politicus of een groep partijen, fracties of politici? Zo ja, kunt u voor elk geval specifiek aangeven wat het doel van de lobby was en op wie die gericht werd?
Indien onbekend, bent u bereid een onderzoek uit te voeren naar de mogelijke contractuele eisen en (subsidie)sturing vanuit het ministerie met als doel beïnvloeding van beleid, tot en met 2012? Zo ja, binnen welke termijn kunnen we dit verwachten?

Antwoord 11 t/m 16

Ook de Rijksoverheid steunt maatschappelijke organisaties vanwege hun rol als vertegenwoordigers van burgers en hun bijdrage aan het pluriforme debat dat past bij een representatieve democratie. Het kabinet houdt geen centraal overzicht bij van alle rijkssubsidies. Elk departement publiceert met de ontwerpbegroting een subsidieoverzicht. De afzonderlijke departementen hebben eigen wet- en regelgeving op het gebied van subsidies. De Regeling vaststelling Aanwijzingen voor subsidieverstreking, ook wel bekend als het Uniform Subsidiekader (USK), is bedoeld als algemeen kader voor het opstellen van deze wet- en regelgeving. Het USK wordt nader ingevuld door het Raamwerk Uitvoering Subsidies (RUS). Dit is een bindend raamwerk voor subsidieverstreking dat overal binnen de Rijksoverheid moet worden toegepast. Of een subsidie het meest doeltreffend en doelmatig is om een beleidsdoel te halen, dient te worden gezien bij de beleidsvoorbereiding. Het Beleidskompas, als centrale werkwijze voor het maken en herzien van beleid, helpt beleidsambtenaren bij het nadenken hierover. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken is hierin overigens niet het coördinerend departement; voor vragen gericht aan andere ministeries verwijs ik naar deze specifieke departementen door.

Vraag 17

Kunt u de vragen één voor één beantwoorden binnen drie weken?

Antwoord 17

Ik heb de vragen zo spoedig mogelijk beantwoord.